

JEAN HENRI RICHARD - UN EROU FRANCEZ DIN PRIMUL RĂZBOI MONDIAL

Maria Mihăilescu

După doi ani de neutralitate (1914 – 1916), România se hotărăște să intre în marea conflagrație alături de Antanta: Franța, Marea Britanie, Rusia, Italia, la 4 / 17 august 1916, împotriva Puterilor Centrale, reprezentate de Germania și Austro – Ungaria.

După șase luni de participare la război, în iarna anului 1916, situația României și a armatei sale era critică, pierzând două treimi din teritoriu, inclusiv Capitala.

Ca urmare a acestei situații, autoritățile, guvernul, o parte a populației, s-au refugiat în Moldova, stabilizarea frontului la începutul anului 1917, făcându-se în sudul acestei părți de țară.

Puternic demoralizată, decimată, armata avea nevoie de sprijin moral, politic, material. Aceste deziderate vor fi îndeplinite de Misiunea Militară franceză, condusă de generalul Henri Mathias Berthelot. Ea a sosit în țară la 15 octombrie 1916 și prin cele trei secțiuni ale sale, militară, medicală, aeronautică, a reușit să contribuie la reorganizarea armatei române, care apoi a obținut victoriile de la Mărăști, Mărășești, Oituz din vara anului 1917.

Dar, nu puțini din această Misiune, au fost răniți sau și-au dat viața pe pământ românesc.

După terminarea Primului Război Mondial, ministrul de Interne trimite o Circulară datată 15 decembrie 1920, prin care cere prefecților, la solicitarea atașatului militar al Franței în România, confirmarea prezenței unor morminte franceze pe teritoriul nostru:

„Domnule Prefect,

Atașatul militar al Franței în România, însărcinat cu întreținerea mormintelor militarilor francezi îngropați pe teritoriul

român și aparținând fie primei Misiuni a Generalului Berthelot, fie armatei dela Dunăre, ne aduce la cunoștință că i s-a semnalat în ultimul timp, prezența unor morminte franceze în mai multe localități, provenind fie din elementele armatei franceze din Ungaria, cari au ocupat Banatul, fie din lagărul de prizonieri datând din timpul ocupațiunei germane și cere a i se da următoarele informațiuni:

Localitățile unde se găsesc îngropați militari francezi (fie chiar din colonii).

Numele, gradul, data decesului. Corpul din care au făcut parte, precum și alte detalii ce s'ar putea avea.

Aducându-vă la cunoștință cele ce preced, avem onoare a vă ruga să ne comunicați dacă în județul D-vs se află îngropați militari francezi, precum și celelalte relațiuni menționate mai sus.

Ministru

Ss indescifrabil”¹

La sfârșitul lunii decembrie 1920, sunt trimise adrese administrațiilor tuturor plășilor vrâncene de pe fostul front de luptă: Troțuș, Zăbrăuți, Vidra, Biliesți, Panciu, Odobesti.

Posibilitatea existenței unor morminte de eroi francezi este confirmată în fostul județ Putna încă din primele luni ale anului 1920: un membru al Misiunii Militare franceze, căzuse eroic la datorie pe pământ vrâncean.

Administrația Plasei Zăbrăuți, făcea cunoscută existența mormântului ofițerului Jean Henri Richard, prin Adresa nr. 526 din 14 mai 1920:

„Domnule Prefect,

La fonograma nr. 2944:

Avem onoare a raporta numele eroului ofițer francez Jean Henri Richard cu gradul de locotenent în Regimentul 62 / 70 Infanterie, armata română căzut pe câmpul de onoare în dimineața zilei de 22 martie 1917, ora 10 - 45 și înmormântat în satul Varnița din comuna Străoane de Sus. Este născut în Franța la 24 iunie 1880.

---

¹ Arhivele Naționale Vrancea, fond Prefectura Județului Putna, dosar nr. 73 / 1921, f. 2

La declararea războiului avea gradul de plutonier major la Regimentul 99 Infanterie franceză. A sosit în România la 31 ianuarie 1917. Era căsătorit și avea un fiu. Mormântul este împrejmuit cu gard viu de către Regimentul 62 / 70 Infanterie, iar de jur împrejurul mormântului sunt plantații de brazi făcute de către D-l Șef al Ocolului Silvic „Soveja”.

Alte cazuri, atât de ofițeri, cât și de soldați francezi, nu mai avem pe teritoriul comunelor, acestei plăși.

Administratorul Plășei

ss Indescifrabil

D-sale D-lui Prefect al Jud. Putna”.²

La începutul anului 1921, administrația aceleași plăși revine cu noi date privind mormântul eroului de la Varnița, căruia i s-a adăugat și un monument (troiță):

„Domnule Prefect

La No.= 7032

Am onoarea a vă raporta că în satul Varnița din comuna Străoane de Sus, este un singur mormânt al Locotenentului Jean Henri Richard din armata franceză, mort în ziua de 22 martie 1917 ora 10 - 45 a.m. – de un glonț în tranșeele din împrejurimile Satului Varnița.

Numitul ofițer era din Regimentul 99 Infanterie din Armata Română. La mormântul său s'a ridicat prin îngrijirea camarazilor săi din armata noastră un frumos monument – care mormânt și monument este împrejmuit cu grilaj de lemn și este bine întreținut prin îngrijirea D-lui Șef al Ocolului Silvic Soveja.

Alte morminte franceze nu mai avem pe teritoriul comunelor acestei plăși.

*Administrator
ss Indescifrabil*

*Secretar
ss Indescifrabil”.³*

² *Ibidem*, dosar nr. 76 / 1920, f. 142

³ *Ibidem*, dosar nr. 73 / 1921, f. 6

Pe mormânt este înscrisă, în limbile română și franceză, următoarea frază emoționantă: „*Aici repauzează Richard Henri Jean din glorioasa armată Franceză mort vitejește pentru Mărirea României: Regimentul 62 / 70 Infanterie – 22 martie 1917.*”

Aceste cuvinte vin să confirme pe cele rostite de generalul, devenit mareșal în 1930, șeful Marelui Cartier General român, Constantin Prezan, cu prilejul unei ceremonii funebre, subliniind încă o dată, după victoriile strălucite de la Mărăști, Mărășești, Oituz, înfrățirea dintre România și Franța: „*Întreaga armată acoperă astăzi mormintele voastre cu lacrimi. Recunoștința ei nu va dispărea decât o dată cu suflarea celui din urmă român.*”⁴

---

⁴ Berthelot și România, Album Fundația Mărășești - Mărăști - Oituz, Fundația General Henri Mathias Berthelot, coordonator: Dumitru Preda, Editura Univers Enciclopedic, București, 1977, p. 24